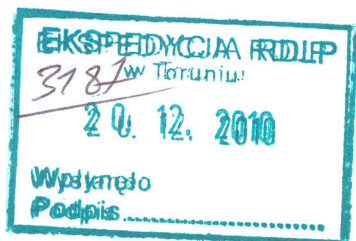

P. J. Frankowski
22.12.10 *plc*

Bydgoszcz, dnia 16 grudnia 2010 r.

RDOŚ.04.PN.6613-21-2/10/NG

SEKRETARIAT RDLP w Toruniu	
nr 3785	Podpis <i>As</i>
Wpłynęło 20.12.2010	<i>Is</i>
Zadekretowano ZZ	Data <i>20.12.2010</i>
Podpis <i>n</i>	Szanowny Pan Janusz Kaczmarek Regionalny Dyrektor

Lasów Państwowych w Toruniu

W odpowiedzi na wniosek z dnia 11 października 2010 roku, znak: ZZ-7019-76/10 w sprawie wydania opinii na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dla Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Tuchola na lata 2008-2017, poniżej przedstawiam stanowisko tut. organu w przedmiotowej sprawie.

W związku z faktem, iż opiniowaniu podlega przyjęty już Plan Urządzenia Lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opiniuje przedmiotowe dokumenty na zasadzie współpracy organów nie zaś w trybie art. 54 ww. ustawy.

Jednocześnie, należy zwrócić uwagę, iż zlecenie przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu analizy wpływu częściowo zrealizowanych założeń Planu oraz planowanych działań wynikających z tego dokumentu, na środowisko, w tym na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000, świadczy o dużym zaangażowaniu Lasów Państwowych w zachowanie bioróżnorodności komponentów przyrody przy jednoczesnej realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej.

W granicach administracyjnych Nadleśnictwa znajduje się obszar specjalnej ochrony ptaków pn. „Bory Tucholskie” (PLB220009) oraz specjalny obszar ochrony siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty „Doliny Brdy i Stażki w Borach Tucholskich” (PLH040023).

Opiniowaniu podlegają działania z zakresu gospodarki leśnej planowane do realizacji w latach 2010-2017.

Po zapoznaniu się z rozdziałem 5 pn. „Rozwiązania i wnioski do Planu” opiniuję pozytywnie zaproponowany sposób zagospodarowania leśnych siedlisk przyrodniczych omówiony w rozdz. 5.6.3 oraz 5.6.4 z uwzględnieniem:

- nie użytkowania co najmniej 10 % powierzchni zidentyfikowanego siedliska przyrodniczego;
- odstąpienia od rębni zupełnych na siedliskach przyrodniczych (Tabela nr 34, str. 137, wydz. 133d, 232a, 235t) na rzecz rębni złożonych lub cięć pielęgnacyjnych, chyba że bujna vegetacja roślin zielnych uniemożliwia wzrost i utrzymanie odnowienia na żyznych glebach, dopuszcza się rębnię zupełną smugową (IC);
- weryfikacji zidentyfikowanego siedliska przyrodniczego w wydz. 186j jako lasu łęgowego (Tabela nr 34 str. 137) na borze mieszanym świeżym, glebie biellicowej właściwej (Bw pl);
- prowadzenia gospodarki leśnej w granicach rezerwatu przyrody „Dolina Rzeki Brdy” mając na uwadze zarządzenie nr 26/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 21 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Rzeki Brdy” (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2010 Nr 141 poz. 1774), w którego granicach znajdują się m. in. wydzielania: 68 c, 126c, 167a, 167b, na których Plan przewiduje wykonanie zrębów (str. 145 PUL, Tom I).

Przedstawione propozycje uwzględniają także potrzebę zachowania potencjalnych miejsc bytowania i lęgów wielu populacji gatunków ptaków, stanowiących cel ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków pn. „Bory Tucholskie”, którymi mogą być dojrzałe, często żyzne i wilgotne drzewostany.

W Prognozie dokonano również oceny oddziaływania przewidzianych zabiegów na nieleśne siedliska przyrodnicze, a także gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów.

W stosunku do zapisów Prognozy odnoszących się do roślin objętych ochroną nie wnoszę uwag, za wyjątkiem propozycji czyszczenia zarastających lub wypływających się zbiorników wodnych (str. 187). Działania takie mogą być dopuszczalne jeśli wynika to z projektów ochrony czynnej uzasadnionych badaniami naukowymi określającymi wpływ zabiegów na siedliska mające znaczenie dla Wspólnoty i gatunki roślin chronionych.

W wytycznych Prognozy dla ochrony siedlisk przyrodniczych (str. 186) niewłaściwie zaproponowano zabiegi ochronne dla zbiorowisk niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510) - łąki kośne występują w dolinach rzecznych z reguły poza strefą zasięgu wysokich wód. W związku z powyższym nie są wskazane okresowe zalewy łąk. Istotne jest natomiast zachowanie odpowiednio wysokiego średniego poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki oraz ekstensywne użytkowanie łąkowe (koszenie raz lub dwa razy w roku, z reguły po rozpoczęciu kwitnienia roślin).

W stosunku do przewidzianych w Prognozie wskazań gospodarczych w Tabeli nr 28 dla gatunku bocian czarny *Ciconia nigra* w kolumnie „Uwagi, wnioski do Planu” błędnie zapisano możliwości wykonywania zabiegów leśnych poza okresem 1 marca - 31 sierpnia. W strefach ochrony całorocznej i okresowej zabronione jest prowadzenie działań bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.).

Zaznaczam przy tym, że w odniesieniu do gatunków ptaków „strefowych” „ochrona strefowa” - to nie tylko strefowa ochrona wokół ich gniazd, ale również, takie gospodarowanie ekosystemami leśnymi, które pozwoli chronić ich potencjalne miejsca lęgowe. W kolumnie ww. Tabeli należy zawrzeć konkretne wytyczne dotyczące gospodarowania lasami Nadleśnictwa Tuchola, które pozwolą na utrzymanie potencjalnych siedlisk lęgowych w dobrym stanie jakościowym i odpowiedniej wielkości (w tym miejscu należy określić jaki typ siedliska, drzewostanu preferują poszczególne gatunki, w jakich klasach wieku, jaki procent Nadleśnictwa zajmują te siedliska i jaki procent powinien być utrzymywany w celu zabezpieczenia populacji poszczególnych gatunków).

W Tabeli nr 43 Prognozy przedstawiono udział powierzchniowy poszczególnych zabiegów leśnych planowanych w Nadleśnictwie, mogących potencjalnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 „Bory Tucholskie” PLB220009. Wskazano przy tym, że wpływ gospodarki leśnej został omówiony w rozdziale 4.2.3. Zamieszczony opis w podanym przez autorów rozdziale nie odnosi się do konkretnych działań i ich skali w Nadleśnictwie, lecz traktuje zagadnienie ogólnie. Jednocześnie zgodnie z zapisami w Planie Urządzenia Lasu w zadaniach określonych kierunkowo wskazano do użytkowania rębiami zupełnymi 604,74 ha w całym Nadleśnictwie (również Tabela nr 1 Prognozy). W Tabeli nr 43 Prognozy wskazano sumę powierzchni wydzieleni, na których planowane są zręby zupełne (1853,02 ha), a nie rzeczywistą sumę powierzchni manipulacyjnych w wydzieleniach przewidzianych w Planie do objęcia zrębami zupełnymi w granicach ww. obszaru Natura 2000.

W Prognozie rozdział 5.6 pkt 6 ppkt „Ptaki”, „Wytyczne ochrony roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej” sprecyzowane są tylko kilku gatunków ptaków (z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej), pozostawiając tym samym Zarządcę terenu bez podania konkretnych wytycznych dla pozostałych gatunków ptaków objętych ochroną prawną.

Mając na uwadze zapisy art. 52 a ustawy o ochronie przyrody gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3-5 i 11, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz ich siedliska, bądź jest

prowadzona na podstawie kodeksu dobrych praktyk, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. Zapis ten nie odnosi się tylko do obszarów Natura 2000, gdzie celem ochrony są gatunki ptaków, lecz do wszystkich obszarów, na których gospodarka leśna jest prowadzona.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu jest już dokumentem przyjętym i obowiązującym, w związku z tym warunek, o którym mowa w ww. artykule dotyczący dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względów prawnych nie może być spełniony.

W związku z powyższym tut. organ proponuje przyjąć zasady postępowania w Nadleśnictwie, dzięki którym osiągnięty zostanie kompromis pomiędzy koniecznością zachowania gatunku (ptaków) i jego siedliska we właściwym stanie ochrony, a użytkowaniem lasu. Przy wyborze powierzchni, na których prowadzone będą prace leśne oraz podczas ich wykonywania należy zachowywać niżej opisane zasady:

- w sezonie zimowym, w oddziałach przeznaczonych do użytkowania rębego, przeprowadzić inwentaryzację gniazd ptaków drapieżnych i drzew dziuplastych, obserwacje nanieść na mapę i wykorzystać do planowania prac, uwzględniając ich lokalizację;
- przed przystąpieniem do prac, w okresie wiosennym przeprowadzić inwentaryzację ptaków, odnotować na mapie stanowiska lęgowe - wykorzystać do planowania prac, uwzględniając lokalizację miejsc lęgowych;
- rębnie zupełne z uwagi na swój charakter (całkowite usunięcie wyznaczonej powierzchni drzewostanu, zmiana warunków świetlnych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zrębem) wykonywać poza okresem lęgowym ptaków,
- w okresie lęgowym cięcia pielęgnacyjne prowadzić możliwie w drzewostanach niedojrzałych i najmniej żyznych – takie postępowanie, w warunkach niższego zagęszczenia ptaków w drzewostanach młodszych i uboższych, zmniejszy prawdopodobieństwo ewentualnego niszczenia gniazd i zabijania młodych ptaków podczas prac leśnych;
- w wydzieleniach, w których planowane jest wykonywanie cięć od marca do sierpnia, należy już w okresie jesienno-zimowym usunąć warstwę podszytu i podrostu z wyznaczonych szlaków technologicznych – pozwoli to na uniknięcie nieumyślnego niszczenia lęgów ptaków gnieźdzących się w tych warstwach (m.in.: rudzik, świstunka pokrzywnica, strzyżyk, słonka itp.);
- w drzewostanach starszych (od 80 lat) pozostawiać drzewa dziuplaste wraz z niezmiennym wokół nich otoczeniem w promieniu 10 metrów;
- w przypadku, gdy podczas cięć zostanie wykryte drzewo z gniazdem ptaków drapieżnych, sów i bociana czarnego, należy wstrzymać prace w wydzieleniu do momentu zakończenia

łęgów, jeżeli jest to gatunek strefowy – zaprzestać wykonywania zabiegu i zgłosić strefę do RDOŚ;

- zabiegi niszczenia chwastów np. koszenie upraw, mogące zagrażać łęgom, należy przesunąć poza okres łęgowy ptaków.

Na skutek analizy Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Tuchola wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Tuchola, uprzejmie informuję, że opiniuję pozytywnie ww. dokument po uwzględnieniu w prowadzonej gospodarce leśnej wyżej przedstawionych uwag do Planu i jego Prognozy.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Konserwator Przyrody w Bydgoszczy
dr inż. Marek Machnikowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a